

דברי מאיר

מאצרוזתיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד
סיון התשפ"ב
גליון מס' 46

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה'
רח' הדיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר ההודשי
ממורנו הרב שליט"א

"אם אתם מקבלים את התורה - מוטב!"

< השפע הגדול

חודש סיון הוא חודש גדול מאוד, מפני שבחודש זה קיבלנו את התורה, וכמו שאמרתי כבר פעמים רבות שכאשר יש מאורע כל שהוא בחודש או חג מסוים הרי שזה משפיע שפע לכל ימי החודש ההוא, ובפרט כזה דבר גדול של קבלת התורה שבחודשי משפיע שפע גדול, **שהרי איתא במשנה (פאה פ"א מ"א):** "ותלמוד תורה כנגד כולם", וממילא כל החודש הזה מסוגל לתורה.

ובפרט שיש לנו מצוה מיוחדת של ספירת העומר שסופרים עד שבועות, וזה החג היחיד שסופרים את הימים עד אליו, וזה לגודל חשיבותה של התורה, **וידועים דברי רבינו הרמב"ן** שכל ימי הספירה הם כמו ימי חול המועד - היינו לא בהלכות חול המועד היינו שאין בהם את האיסור מלאכה שיש בימי חול המועד, אבל יש בהם את הבחינה הזאת של האור המושפע בימי המועדים, וזה בגלל שבסופם יש את התכלית הגדולה של קבלת התורה שבשבילה היה כל עניין יציאת מצרים, **וכמאמר הכתוב (שמות ג', י"ב):** "וזה לך האות וכו' בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוהים על ההר הזה" - שזה אמר ה' יתברך למשה רבינו ע"ה בסנה, עוד בטרם הגיע לבני ישראל לעשות את המכות והמופתים שגרמו ליציאתם ממצרים.

< תורת חיים

ושמעתי פעם ממון הגה"צ ר' חיים וואלקין שליט"א שהביאור בפסוק הזה הוא שזה תנאי ליציאת מצרים, בבחינת אם תעבדו את האלוהים אז תזכו לצאת ממצרים, והיינו שכל יציאת מצרים הותנתה בזה שהם יקבלו את התורה, **ואולי לזה ירמזון דברי הגמרא (שבת פ"ח ע"א):** "שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית וכו' אם

אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם" - שרמזו בזה שכל תכלית יציאת מצרים הייתה בשביל קבלת התורה, וממילא אם לא מקבלים את התורה הרי שלא מגיע להם חיים, כי הרי הם היו אמורים למות במצרים, ואולי לזה תרמזו תיבת: "שם" תהא קבורתכם - שמדקדקים בה הרבה לרמזו שכבר הייתם צריכים למות שם היינו במצרים, וזה מלבד שכלי התורה אין חיים, וכמו **שאייתא בגמרא (ברכות ס"א)** שאמר ר' עקיבא לפפוס את המשל הידוע על השועל, שהגיע אל הדגים ואמר להם בואו ותצאו לייבשה ונחיה ביחד כמו שחיו אבותינו, אמרו לו הדגים לשועל: אם במקום חיותינו אנחנו מתייראים במקום שוודאי נמות וודאי שיש לנו לירא ולפחד - **וידוע שבספר "ברכת שמואל" להגה"ק ר' ברוך בער ליבוביץ זיע"א (בתחילת הספר) האריך בזה** הרבה שהתורה היא החיים בעצמם, וזה הוא הביאור של המשל הזה, שכך הבין ר' עקיבא שאם אין תורה אין חיים.

וזה סוד דברי הגמרא (שבת פ"ח ע"א) שפגש אותו צדוקי את רבא מתי שהוא ישב ולמד, וראה שהוא יושב על אצבעו ויורד לו ממנה דם, אמר לו הצדוקי: "עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו" [עם פזיז שהקדמתם אל הפה לאוזן - היינו שאמרנו 'נעשה ונשמע!'], ועד היום אתם עוד פזיזים - וכוונתו הייתה לזה שהוא יושב ולמד ולא שם לב שיוורד לו דם והוא חשב שזה מחמת פזיזות, ענה לו רבא: "אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם" - היינו שיש דבר כל כך טוב בתמימות שאנחנו עונים 'נעשה ונשמע', וגם עד היום הזה אנחנו שקועים בלימוד ובאמת לא שמים לב לשום דבר, ואפילו אם יורד דם מהיד אין זה מגיע מפזיזות אלא מידיעת ערך התורה

שהיא גדולה מהכול. והעניין הוא שרבא ידע היטב כמה גדולה היא התורה, וממילא היא החיים בעצמם וכסוד הנ"ל של הדגים, ולכן מי יכול לשים לב לזה שיוורד לו קצת דם מתי שהוא עוסק בחיים בעצמם.

< מגנא ומצלא

ויש לרמזו כאן עוד, שזה הוא הביאור של הפסוק: "תומת ישרים תנחם" - היינו שלא יפסיד מי שלומד לשם שמים שום דבר מחמת לימודו, ורואים שלא קרה לרבא שום דבר מזה שירד לו קצת דם, כי התורה הרבה יותר חשובה בשביל להפסידה בגלל כמה טיפות דם ואף יותר, ויהודים מסרו את הנפש בכל הדורות בשביל לימוד התורה והיה גם בדורות האחרונים אנשים בדרגה כזאת שלא שמו לב לכלום מתי שהיו עוסקים בתורה, **וכבר סיפרתי פעמים רבות מה שהעיד יהודי אחד על הגאון האדיר ר' יוסף ראזין זיע"א - ה"רוגאטשובר"** שבעת מלחמת העולם הראשונה היו הפצצות גדולות וכולם ברחו לחפש מקלט, ויהודי אחד ראה את הגאון האדיר בורח כשספר בידו וכשראהו הגאון צעק לו: "יהודי! יהודי! בא מהר!" חשב היהודי שהגאון צריך עזרה והנה לתדהמתו כשהוא הגיע אליו אמר לו הגאון בשמחה גדולה: "בא ותראה פשט חדש שהתחדש לי כעת ברמב"ם ולא היה לי למי להגיד!". והנה התברר שהגאון האדיר הזה שידוע שכל חייו היו תורה בכלל לא הרגיש במלחמה ולא בסכנה והוא הלך לחפש יהודי לומר לו דברי תורה, וזו היא השקיעות בלימוד. שנזכה לקבל את התורה בשמחה, אמן.

אור חיים

פרקי חיים מרבוזתיו הקדושים
שיום פקידת שנתם בחודש זה

ביום כ"ו סיון חל ה'יאר-צייט' של מרן הגאון ר' מיכל יהודה לפקוביץ זצוק"ל (נפטר בשנת תשע"א). היה גאון, מתמיד וצדיק נשגב. זכיתי להכירו היטב, ואף זכיתי להיות אצלו כמה פעמים עם יבדלחט"א מרן הגה"צ ר' חיים וואלקין שליט"א.

יש עליו מעשה פלא, שמתו שהוא היה אברך צעיר הביא לו מרן ה'חזון איש' זיע"א גרעין של האתרוג שהוא בירך עליו ואמר לו שתול את זה בחצר ביתו, וברח' ווילקומירר בב"ב, והנה מאז שהוא נפטר פסק העץ מלהוציא פירותיו - והיה לפלא! - שיש כח לצדיקים, שיש להם פירות גם ברוחניות וגם בגשמיות, וכנסתלק הצדיק שוב נגמר החזון הזה, וזה מענין מה שהזכרתי פעמים הרבה שיש "כח הפועל בנפעל" - דהיינו שהצדיק פועל גם בגשמיות שלו ברכה, זיע"א.

ת.נ.צ.ב.ה.

(מתוך 'השיעור השבועי' של מוה"ר שליט"א - כ"ט סיון התשפ"א, גליון מס' 157)

מרן הגרמ"ל זצ"ל מקבל את הקונטרס 'וספרתם לכם' ממוה"ר שליט"א

מוה"ר שליט"א משתתף בביקור הגר"ח וואלקין שליט"א אצל הגרמ"ל זצ"ל

וכן הוא עשה וצמח לו שם עץ נפלא של אתרוגים מיוחדים ויפים, ואני עוד ראיתי עץ זה בחצר ביתו, והנה מאז שהוא נפטר פסק העץ מלהוציא פירותיו - והיה לפלא! - שיש כח לצדיקים, שיש להם פירות גם ברוחניות וגם בגשמיות, וכנסתלק הצדיק שוב נגמר החזון הזה, וזה מענין מה שהזכרתי פעמים הרבה שיש "כח הפועל בנפעל" - דהיינו שהצדיק פועל גם בגשמיות שלו ברכה, זיע"א.

ווי, חסרא ארעא דישראל גברא רבה (מגילה כח, ב)

הגליון מוקדש לזכותו ולע"ג הטהורה של בנש"ק מרן הגה"צ רבי שמחה הכהן קוק זצוק"ל רב ואב"ד רחובות, רב ביהכ"נ 'החורבה' בירושת"ו, נשיא ישיבת 'מאור התלמוד' | נלב"ע אור לכ"ד אייר התשפ"ב, ת.נ.צ.ב.ה.

אזרה - זו הזרה

מכתבי הזרה והוראה של מורנו הרב שליט"א

הנרדם בליל שבועות - האם צריך להעירו?

שאלה:

ליל שישי, פרשת במדבר תשפ"א

לכבוד הגר"מ סנדר שליט"א, מח"ס דברי מאיר.

ראיתי בגליון השיעור השבועי מס' 152 בדיני ליל שבועות, ושם הביא מש"כ בס' גם אני אורך תשובות הגר"ז המבורגר זצ"ל שכתב מה הדין לדון להעיר אדם שנרדם בליל שבועות, שהרי האריז"ל כתב מי שלא ישן בו כלל ועיקר הוא מסוגל לעניין זה אך אם כבר ישן אפילו רגע א"כ כבר הפסיד סגולה זו וא"כ אין עניין להעירו, וא"כ אין ענין להעירו, עכ"ל. ובסו"ד הבאת מה שאמר לך הגר"ע אויערבאך שליט"א שבבנין להעיר אדם שנרדם בליל שבועות, אמר חס ושלום אם יהודי רוצה לישון אין להעירו, ע"כ.

אבל לענ"ד אכתי נראה דיש להעירו שהרי האדם נרדם בטעות, וגם יש להעיר בעיקר דברי הגר"ז זיע"א דאכתי יש לומר דאם נרדם לכמה דקות אולי אכתי יש את המעלה של ליל שבועות, אם רק נמנם לכאורה, ויל"ע עוד, ואשמח לדעת בזה חו"ד של כת"ר.

בברכת התורה,

הצב"י יוסף אביטבול

מח"ס שערי יוסף וש"ס, בני ברק

תשובה:

אור לד' סיון התשפ"א

לשאלתו, מה היא דעתי האישית, האם יש להעיר אדם שנרדם בליל שבועות: אנו דבקים בדרכו של הרה"ק ר' שלומק'ה מזויעהל זיע"א שהיה גדול בגמילות חסדים כידוע וכמפורסם, אבל אמר שעל ה"חסד" הזה להעיר אנשים משינתם הוא מוותר לאחרים, אע"פ שבאופנים מסוימים יתכן שזה שנרדם ישמח שיעירו אותו, אבל עכ"פ ברגע הראשון ממש יש לו צער, והוא אינו רוצה לגרום שום צער ליהודי.

ופעם חשבתי ללמוד זאת מהסיפור הידוע שמובא בגמרא, על דמא בן נתינא שלא העיר את אביו, אע"פ שבדאי הצטער אביו מזה אח"כ שלא העירו אותו והפסיד ממון - בכ"ז לא העיר את אביו, כיון שיש בזה חסרון בכיבוד אב [כנראה בגלל שמצטער ברגע הראשון, וכנ"ל], וחז"ל שיבחו אותו מאד על כך.

אוספי עוד, שמו"ר מן הגר"ע אויערבאך שליט"א אמר לי שהיתה הוראה אצלם בישיבה - ישיבת סלבודקא המעטירה - ממון החזו"א זי"ע, שלא להעיר בחורים לזמן קר"ש הראשון, אפילו שזהו ספיקא דאורייתא, אבל לזמן קר"ש השני - להעיר עם מקל...

ע"כ בענין הזה בקצרה, ותן לחכם ויחכם עוד.

מאיר סנדר

מח"ס דברי מאיר, ועוד

פיעה"ק ירושלם ת"ו

< היוצאים ב"זכור" צריכים ליטול ידיהם קודם מוסף

כתב בספר שערי אפרים (שער י' ס"ק מ"ז - הובא בסידור תהלת אברהם יצחק, להר"ר אהרן פרענקל שליט"א): "אותן שיש להם אב ואם, שיוצאין לחוץ בהזכרת נשמות, צריכים ליטול ידיהם שנית לתפלת מוסף וכו'. ולכן טוב לחזור אחר מים כדי להתפלל בטהרה, ויצאו דברינו בטהרה", עכ"ל. ועי' שו"ע סי' צ"ב סעיף ה'. ומגה"ר ארינבלאט זצוק"ל בעמח"ס שו"ת רבבות אפרים שמעתי שאי"צ ליטול ידיו אחר יזכור ואמר שבבית מדרשו במעמפיס ארה"ב היו מאות אנשים ואם היו נוטלים ידים אחרי יזכור היה לוקח הענין שעה ארוכה.

(מתוך קונטרס 'ספרתם לכם' - ממוה"ר שליט"א)

כשהיו בבית הכנסת ויזכרו שם הזקנים שנפטרו ה"ז פותח פה לשטן ח"ו על שמות אלו החיים (שם).

ה. לפי שלמי שאין לו אב ואם זה עונג לומר יזכור ולאחרים זה צער וכיון שמצערם אסור לומר יזכור כשהם נמצאים וכמו שמתי שיש חתן כולם מצווים לשמוח עימו וח"ו כאן חייבים להצטער עימם ולכן תיקנו שיוצאים (ספר לבוש מרדכי להגאון רמ"מ עפשטיץ זצוק"ל אב"ד סלבודקא בהקדמה למסכת ב"ק עיי"ש באורך).

< תשלומי נדרי "יזכור"

מובא בלקט יושר שרבו התרומות הדשן ז"ל נהג שביום שלאחר חג לא טעם מאומה עד ששילם נדר שנדר בעת הנשמות בעת הזכרתם עיי"ש.

מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מגדולי וחשובי הפוסקים בדורנו הוא הגאון הגדול רבי משה ברנדסדורפר שליט"א (נולד בה' סיון התשכ"ט) - גאב"ד וראש מוסדות 'היכל הוראה' ע"ש ספרי השו"ת שלו, בנו וממשיך דרכו של אביו הגדול מרן הגאון רבי מאיר זצוק"ל בעל ה'קנה בושם'.

זכה מוה"ר שליט"א להתקרב אל הגה"ג שליט"א שמעריכו מאד, ובכל הזדמנות שנפגשים מדברים בדברי תורה והלכה.

בהסכמתו לחיבוריו של מוה"ר שליט"א (כ"א שבט התשע"ה) כתב בזה"ל: "הובאו לפני חלק מהקונטרסים החשובים והנפלאים שחיברם האי גברא רבה חריף ובקי טובא ה"ה הרב מאיר סנדר שליט"א שאתא ואייתי מתניתא בידיה, מה שיצא בגן התורה ללקוט שושנים ופרחים נחמדים בהלכה ובאגדה, שעשועי תורה, פלפולא דאורייתא, וגם הלכות פסקות מגדולי הפוסקים זצוק"ל ויבלחט"א".

ובעומדנו בימים אלו של קבלת התורה, כמה מתאים להביא את מה שהעיד הגר"מ שליט"א בשם אביו הגדול ר' מאיר זצוק"ל שאמר בכהאי לשנא: "ראיתי הרבה בעלי כישרונות שלא הצליחו ולא התעלו, אבל לא ראיתי אפילו מתמיד אחד שלא הצליח!"

כה יתן ה' וכה יוסיף לו חיים טובים וארוכים, דשנים ורעננים, כדי שנזכה ליהנות מזיו תורתו וחכמתו, עד ביאת גואל צדק, אמן.

הגר"מ שליט"א מקבל את אחד הקונטרסים ממוה"ר שליט"א

צילום: מתתיהו גולדברג

מאירת עינים

הלכה, אגדה ומנהג בעניני דיומא

< בענין מנהג העולם לצאת באמירת "יזכור"

[היות ושמעתי דיבת רבים שאין לזה מקור, אמרתי הנה מקור איתי ואיישב מנהגם של ישראל, והבאתי כאן מפני חג השבועות שאומרים בו "יזכור":]

א. טעם למנהג כשמזכירין נשמות מי שיש לו אב ואם הולך לחוץ משום שאם היה שם שמא יאמר עמהם וברית כרותה לשפתים (לשון חכמים ס"י כ"ז).

ב. לפי שאם הכל יאמרו יזכור ואלו יהיו שותקין אמרי' בברכות שלא יהיו הכל עסוקים וכו' וקצת יש לחוש לעין הרע בכהאי גוונא וכדאמרי' ביבמות דף ק"ו - אית לך אבא ואמא במתא א"ל אין יב בהו עיניה ושכיבן, ע"ש (שער אפרים שער י' ס"י ל"ב).

ג. היות והש"ץ אומר: לומר יזכור למי שאין צריך

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>